

SINEU

Tomo
CUARTO

AÑO
VII

Dirección: Redacción y Administración
Círculo Solidario
Sineu 18 Junio de 1911

NUM. VI
(88)

Segunda
ÉPOCA

Ses Negruras d'en Tulio amb salsa de domátiga

14

De las razones alegadas por los señores Presbíteros «votantes» hacen desprender que en Sineu hay Sacerdotes que defienden la religión y otros que «consienten sus ataques». Nada de eso; nosotros «consideramos que los Presbíteros que no acudieron á las urnas son tan dignos como los que emitieron el sufragio». Los primeros comprendieron que se trataba de unas elecciones locales, que no era cuestión política ni de religión, sino que la lucha «era puramente personal» que el sacerdocio era una institución espiritual de humildad, de mansedumbre, de abnegación y de consejo y que debían permanecer «indiferentes ante una lucha de política-local so color de religión».

A mi no me conste que els capellans que anaren a votar s'hajin defensat dels atacs tontes que per haver votat los donen certes persones fluxes de servell; per lo matex crec qu'ets tu que

fas desprende que a Sineu hi ha sacerdots que defenen sa religió y altres que consenten sa guerra a sa religió. ¡Mira que le hi tens trencada a sa ma per pegar a n'els capellans! ¡Fins y tot a n'els amics singles! Dirás que no l'admets a n-aquella consecuencia, pero mentres tant ja l'has tret. Vamos, Tulio, lo que es aquesta vegada los has pegat una potada a sa butza a n'els capellans que no votaren per cara vostra. Com qui no diu res los presentes com a sacerdots que consenten els atacs a sa religió. ¡Veus com ets un clerófono!

¿Que te parex, Tulio? ¿No es ve que els capellans que no votaren te poren agrair un gran favor? ¿Y no t'han estirat ses oreyes? ¿Al manco no t'han dit qu'ets un beneit? Ido si no t'ho han dit jo t'ho dic; perque es necessari esserho beneit un que fa lo que tu fas. Te proposes rebentar els capellans que anaren a votar y los fas favor; intentes defensar els que no votaren y los rebentes. ¡No't dic jo qu'ets un beneit! —Deu m'es testimoni de que jo no vuy capficar els capellans que no votaren. Supos que de cap manera obraren amb un fi torsut y per lo matex recriminaría a qualsevol que los recriminás. Si ells entenien que anar a ajuda a n'els Fogonens era un be ¿per qué no les havien d'ajudar? ¿Tal vegada es licit obrar contra conciencia? De totas maneras may hauríem d'olvidar els cristians que els sacerdots son uns superiors nostros, que estam obligats a mirar p'el seu bon nom, que son ses

ninets dels uys de Deu y que mos es mes profitós pregar per ells que escandalisarmós del seu comportament. ¡Deu m'alliberi del castic que está reservat p'el qui trastoqui els ministres de l'altar!—Sense malmenar els capellans que no votaren, Tulio, m'he proposat sortir a sa defensa dels capellans que acudiren a ses urnes, d'aquests capellans que tu ataques brutalment, fari-saicament, a lo voltería. Los me presentes com uns malefactores y jo pretenc que han fet un be inmens a sa religió y un be inmens a n'el poble de Sineu. Pega fort, Tulio, si tan encarat hi estás. Trobarás resposta. Jo t'ho promet.

J. Ferragut Ribas

(Continuad)

Sessió Oficial

Sessió extraordinari d'es día 11 de Juny

En segona convocatori se va celebrá sessió extraordinari diumenge passat i s'objecte era per fer assure a se cadira de repos d'es primer tinent a n'es retgidor Forné, suposat qu'estava buyda per haverse encarregat de se Batl- ría D. Bartomeu Mestre. Se li va donar possessori d'es carreg i l'homo no'n tengné prou: volía ses insignies, maldement que domés fossen una vara. ¡¡Mol ben fe !! ¡¡O somos, o no somos!! ¿Per qué no n'hi donareu una membres de s'Ajuntament? ¡Perque no'n tenfaul Homos de Deu! cualsevol cosa bastava de moment. Tot es segons com s'agafa, i tot es relatiu a n'aquest mon. ¿No desempenya interinament es retgidor Forné se primera tinenteria? Idó interinament també li haguesseu donat com insignia provisional, tan encarat com hi estava, un garrot cualsevol, un llistó, un maneg de granera quant no haguesseu tengunt altre cosa. Axí

de moment tot quedava arreglat i llevor amb espay, i cuant no, per suscripció fulminant o atropellada ja haguesseu feta una vara en tot lujo i propietat. Pareix mentida que vos negueu a una petició tan tonta: *El Sen Llendera* si hagués estat es Batle o domés retgido, i no hagués tengut res parehent a una vara per donar a n'en Xesch, vengentló tan encarat amb una insignia, li hagués entregada, per haverlo acabat de sentir, ja que poc costava es quedar bé, aquella barcella d'aram que du gravat s'esent de Sineu. Jo creg que no s'hauria quexat d'aqueix present. No donantli, empero res, com voltros feureu, no te consol; res, no te agafay.

¡¡Busques!!

Se fatalidat

Cuant un homo está de pega, hey está i foris. *El Sen Llendera* tan aviat com va quedar buyda se cadira de repós que a dins ses Cases de la Vila s'asseya es primer tinent de Batle, lo primer que va fer va ser escriure se necrología d'aquell que fins llevonses havia viscut a n'aquell redolet, i per dedicar una memori *al malogrado primer teniente fallecido interinamente por ascenso*, va gravar una lápida o pedra, i diumenge passat a las quatre d'es capvespre le va posar a se respata de se cadira de repós buyda per assetjarley. Amb aixó sent un gran tropell i no li va quedar temps de desclavar se lápida aquella. S'amagá el Sen Llendera a devall un banch i l'homo casi-casi es va rebenar de riayes perque se lápida, que no estava encare acabada, deya domés: «*Aquí descansan los restos mortales de....*» Hi fan asseure un retgidor i ¡¡figurauvós quina fatxa amb aquell lletrero pardemunt s'esquenall ¡¡Quines coses succehiexen a n'el mon!!

Qui mal anda, mal acaba

Mos digueren qu'es día que s'havía tenguda notici oficial des procés d'es nostro estimat Batle, passant p'és carré Majó aquell que s'any d'es beneyts i quant a n'es poble e-hi havia encare molts de rucs, era com si diguessem general de mar y terra a Sineu, deya conversant tot-sol: «*qui mal anda, mal acaba.*» ¡Molt bé senyó Juan! En tota se vostra vida, estigueu ben segú, no haviau dites may unes paraules mes acertades que ses que digueren aquell día. Gracis á Deu que quant mes vey tornau mes conexement anau cobrant. A n'axó hu dic homos. ¡Fora ruas i fora pellerenca ruquenca! Vos don se norabona mes completa perque digueren una veritat com un temple. Tenia po *El Sen Llendera*, fundat en s'esperiencia, que no vos hagués servida de llissó aquella pifia tan cossia-ribellenque qu' a n'es partit de Se Pell mos feren

es día 5 de Desembre de l'any 1909 tirantmós es papers a devall se taula, rebatent es clau es matex día el sen Tomeu Llenterna quant tengué encare barra de fer mamballetes diguentmós *¿os basta?* Mal rumbo doná en Llenterna a s'assunto electoral, polític i administratiu de Sineu, perque degut a n'aquella animalada perdereu llevonses ses eleccions i tenguerem qu'agontar, després de se tirada de papers devall se taula fins que votarem, dirigint se marxa política i administrativa d'es poble, no representans elegits per se voluntat popular (descontant es retgitors qu'havía estat elegits feya alguns mesos) sino omplidors de cadires que se lley tengué que nombrar per tapar se vostra cadufada despótica y s'atropell que mos fereu a n'es sagrats drets electorals. Mal andáreu, i mal acaba-reu; bon profit vos fasse; menos mal qu'axí hu compreneu, segons se des-pren de ses paraules que digueren passant p'és carrer Majó; estam perfectament acordes, senyó Juan que se comparsa de llevonses mos ha feta un'altre virollada mes somerina si voleu que se d'es día 5 de Desembre de l'any 1909 com si Deu ho vol amb el temps se demostrará. No vos canseu, idó, de dirlos-ho, perque aquesta gent no va mes que de mangarrufes i de tres qui n'agafa dues. Donaume se ma i diguem tots dos a la una, a les dues i a les tres, ¡¡QUI MAL ANDA, MAL ACABA!!

Es refresc de ne Terevasques

¡Mirau i que n'es d'afectada ne Terevasques de fer refresc per refrescar se frescor de se frescura fogoneva! No hi há com esser de bulla i dur grins a n'es quint pis per veureu tot color de rosa i beureu encare que sigui vinagre fort. Se cuestió es refrescar i mes are que som s'estiu. Aquexa vegada no'l va fer a caseva perque heuria hagut de treginar massa bescuyt, i axí matex aquella bolla es mala de bellugar; li convengué mes ferló a n'es Forn, i axí la dona en sortí mes barato de.... caminades. Pero refosca de llosca enfoscada; obri un poc mes ets uys i vorás un poc mes lluny; no fasses Pasco abans del Ram; aquesta sótala que refrescareu es una reproducció de s'altre que va motivar s'altre refresc que feres a cateva es día que mos tiraren es papers devall se taula; i si no hu creus are, e hu creurás tan matex un altre día; el senyó Juan matex diu que qui mal anda, mal acaba. Menos mal que tot se despatxa i molt mes si son refrescs, perque per tot arreu n'hi ha de gats, gorreros, gorristes, bescuytistes i etc. etc. Y axí va'l mon i roda se bolla terevesquera.

En Tulio d'esgrima i d'es canóns

Tres dies feya ja qu'el *Sen Llendera* havia lletgit *Ses Negrures d'en Tulio*

amb salsa de domàtiqa publicades es día 4 d'aquex mes, i encare reya com un betzòl pensant en se culada i resseguda que s'en-vían duyta els Tulians en lo de se firma. ¡Homo de Deu! are comprench perque envergaves Tulio aquelles llatinades a n'es teus escrits; empero suposat que s'autor de ses tornes en lloc de sortirmos estudiant de capellá mos es sortit estudiant de capellanes, t'aconseya *El Sen Llendera* que procuris sebre en lloc d'es llatí qu'estodien es capellans, quin llenguatge és es qu'estudien ses capellanes, i a n'es teus escrits venidors pcts enflocarhi un enfilay de doys de s'idiome que resulti. Si acás te trobasses empes-tenegat per se traducció *El Sen Llendera* no té cap inconvenient amb ajudarte, i si't convengués mes un'altre ajuda, t'enviará en Nadal d'ets embuys que segons noticis es un homo ben entés en se materi i t'aydará a embuyar fil. A pesá que per enteferrar desbarats i pegats i per embolicar ram un homo, si vol, no necessita a negú. ¿No's vé Tulio?

El Sen Llendera

Refrans adobats

Avuy, ja no son ses Trompas de Caimari, lo qu'eran ni de molt. Pot-assé que fins al present haguessan tengut es titol que tenan, ben gonyat y ben seu, pero lo qu'es are, ja n'hi ha que les donan set voltas y mitja.

Tenim ses Trompas de Sineu que tot-hom sap lo malas d'arrancar qu'han estadas, y sap també tot-hom lo malas d'aturar que serán, si ses *cosas d'aquest mon* duran molt.

¡Pobres trompatés de Sineu! voltros pagau sempre se festa y es facil que no cobreu es jornal! ¡Peró y qué? ¡A bufar s'ha dit!

Y entenguenthó d'aquesta manera diumenge passat en fereu de *ses vostretras*, perque vengué una notici fresca pes fogoneus y una calenta pes pello-sos, o fresca pes pellosos y teba pes fogoneus... o tebas totas duas o totas duas calentas, que axó a voltros vos importa poch; se cuestió d'are es bufá y mes bufá; que está ben esposat que vengui día qu'enviéu ses trompas a mal viatge y demostrá una vegada mes que no son ses Trompas de Caimari ses mes males d'arranca y males d'aturar. Son ses de Sineu

Hi ha refrans que per lo veis los haurían de mudá. Per eexample aquest: *Ase encarat dexauló passá.* ¿Perque no han de dí: *Primé tinent accidental d'alcalde encarat ab una vare donauley llergueruda, de quatre pens.* ¿Que va?

Xis.

de moment tot quedava arreglat i llavor amb espay, i cuant no, per suscripció fulmiant o atropellada ja haguesseu feta una vara en tot lujo i propietat. Pareix mentida que vos negueu a una petició tan tonta: *El Sen Llendera* si hagués estat es Batle o domés retgido, i no hagués tengut res pareseut a una vara per donar a n'en Xesch, vengentlo tan encarat amb una insignia, li hagués entregada, per haverlo acabat de sentir, ja que poc costava es quedar bé, aquella barcella d'aram que du gravat s'escut de Sineu. Jo creg que no s'hauria quexat d'aqueix present. No donantli, empero res, com voltros feureu, no te consoli; res, no te agafay.

¡¡Busques!!

Se fatalidat

Cuant un homo está de pega, hey está i foris. *El Sen Llendera* tan aviat com va quedar buyda se cadira de repós que a dins ses Cases de la Vila s'asseya es primer tinent de Batle, lo primer que va fer va ser escriure se necrología d'aquell que fins llevonses havia viscut a n'aquell redolet, i per dedicar una memori *al malogrado primer teniente fallecido interinamente por ascenso*, va gravar una lápida o pedra, i diumenge passat a las quatre d'es capvespre le va posar a se respatala de se cadira de repós buyda per assetjarley. Amb aixó sent un gran tropell i no li va quedar temps de desclavar se lápida aquella. S'amagá el Sen Llendera a devall un banch i l'homo casi-casi es va rebentar de riayes perque se lápida, que no estava encare acabada, deya domés: «*Aquí descansan los restos mortales de.....*» Hi fan asseure un retgidor i ¡¡figurauvós quina fatxa amb aquell lletrero pardemunt s'esquena!! ¡¡Quines coses succehiexen a n'el mon!!

Qui mal anda, mal acaba

Mos digueren qu'es día que s'havía tenguda notici oficial des procés d'es nostro estimat Batle, passant p'es carré Majó aquell que s'any d'es beneys i quant a n'es poble e-hi havia encare molts de rucs, era com si diguessem general de mar y terra a Sineu, deya conversant tot-sol: «*qui mal anda, mal acaba.*» ¡Molt bé senyó Juan! En tota se vostra vida, estigueu ben segú, no havian dites may unes paraules mes acertades que ses que digueren aquell día. Gracis á Deu que quant mes vey tornau mes conexement anau cobrant. A n'axó hu dic homos. ¡Fora ruas i fora pellerenca ruquencia! Vos don se norabona mes completa perque digueren una veritat com un temple. Tenia po *El Sen Llendera*, fundat en s'esperienca, que no vos hagués servida de lliés aquella pifia tan cossia-ribellenque qu' a n'es partit de Se Pell mos feren

es día 5 de Desembre de l'any 1909 tirantmós es papers a devall se taula, rebatent es clau es matex día el sen Tomen Llentera quant tengué encare barra de fer mamballetes diguentmós *jos basta?* Mal rumbo doná en Llentera a s'assunto electoral, polític i administratiu de Sineu, perque degut a n'aquella animalada perdereu llevonses ses eleccions i tenguereu qu'agontar, després de se tirada de papers devall se taula fins que votarem, dirigint se marxa política i administrativa d'es poble, no representans elegits per se voluntat popular (descontant es retgidors qu'havian estat elegits feya alguns mesos) sino omplidors de cadires que se lley tengué que nombrar per tapar se vostra cadufada despótica y s'atropell que mos fereu a n'es sagrats drets electorals. Mal andáreu, i mal acaba-reu; bon profit vos fasse; menos mal qu'axí hu compreneu, segons se des-pren de ses paraules que digueren passant p'es carrer Majó; estam perfectament acordes, senyó Juan que se comparsa de llevonses mos ha feta un'altre virollada mes somerina si voleu que se d'es día 5 de Desembre de l'any 1909 com si Deu ho vol amb el temps se demostrará. No vos canseu, idó, de dirlos-ho, perque aquesta gent no va mes que de mangarrufes i de tres qui n'agafa dues. Donaume se ma i diguem tots dos a la una, a les dues i a les tres, ¡¡QUI MAL ANDA, MAL ACABA!!

Es refresc de ne Terevasques

¡Mirau i que n'es d'afectada ne Terevasques de fer refresc per refrescar se frescor de se frescura fogoneva! No hi há com esser de bulla i dur grins a n'es quint pis per veureu tot color de rosa i beureu encare que sigui vinagre fort. Se cuestió es refrescar i mes are que som s'estiu. Aquexa vegada no'l va fer a caseva perque heuría hagut de treginar massa bescuyt, i axí matex aquella bolla es mala de bellugar; li convengué mes ferló a n'es Forn, i axí la dona en sortí mes barato de.... caminades. Pero refosca de llosca enfoscada; obri un poc mes ets uys i vorás un poc mes lluny; no fasses Pasco abans del Ram; aquesta sótala que refrescareu es una reproducció de s'altre que va mctivar s'altre refresc que feres a cateva es día que mos tiraren es papers devall se taula; i si no hu creus are, e hu creurás tan matex un altre día; el senyó Juan matex diu que qui mal anda, mal acaba. Menos mal que tot se despatxa i molt mes si son refrescs, perque per tot arreu n'hi ha de gats, gorreros, gorristes, bescuytistes i etc. etc. Y axí va'l mon i roda se bolla terevesquera.

En Tulio d'esgrima i d'es canóns

Tres dies feya ja qu'el *Sen Llendera* havia lletgit *Ses Negrures d'en Tulio*

amb salsa de domátiga publicades es día 4 d'aqueix mes, i encare reya com un betzòl pensant en se culada i resseguda que s'en-vían duyta els Tulians en lo de se firma. ¡Homo de Deu! are compreneh perque envergaves Tulio aquelles llatinades a n'es teus escrits; empero suposat que s'autor de ses tornes en loc de sortimos estodiant de capellá mos es sortit estodiant de capellanes, t'aconseya *El Sen Llendera* que procuris sebre en loc d'es llatí qu'estodien es capellans, quin llenguatge és es qu'estudien ses capellanes, i a n'es teus escrits venidors pcts enflocarhi un enfilay de doys de s'idiome que resulti. Si acás te trobasses empes-tenegat per se traducció *El Sen Llendera* no té cap inconvenient amb ajudarte, i si't convengués mes un'altre ajuda, t'enviará en Nadal d'ets embuys que segons noticis es un homo ben entés en se materi i t'aydará a embuyar fil. A pesá que per enteferrar desbarats i pegats i per embolicar ram un homo, si vol, no necessita a negú. ¿No's vé Tulio?

El Sen Llendera

Refrans adobats

Avuy, ja no son ses Trompas de Caimari, lo qu'eran ni de molt. Pot-assé que fins al present haguessan tengut es titol que tenan, ben gonyat y ben seu, pero lo qu'es are, ja n'hi ha que les donan set voltas y mitja.

Tenim ses Trompas de Sineu que tot-hom sap lo malas d'arrancar qu'han estadas, y sap també tot-hom lo malas d'aturar que serán, si ses *cosas d'aquest mon* duran molt.

¡Pobres trompatés de Sineu! voltros pagau sempre se festa y es facil que no cobreu es jornal! ¿Peró y qué? ¡A bufar s'ha dit!

Y entenguenthó d'aquesta manera diumenge passat en fereu de *ses vestras*, perque vengué una notici fresca pes fogoneus y una calenta pes pellosos, o fresca pes pellosos y teba pes fogoneus... o tebas totas duas o totas duas calentas, que axó a voltros vos importa poch; se cuestió d'are es bufá y mes bufá; que está ben esposat que vengui día qu'enviéu ses trompas a mal viatge y demostrá una vegada mes que no son ses Trompas de Caimari ses mes males d'arrancá y males d'aturar. Son ses de Sineu

Hi ha refrans que per lo veis los haurían de mudá. Per exemple aquest: *Ase encarat dexauló passá.* ¿Perque no han de dí: *Primé tinent occidental d'alcalde encarat ab una vare donauley llergueruda, de quatre pens.* ¿Que va?

Kis.